

BAB I

BUBUKA

1.1 Kasang Tukang Masalah

Basa mangrupa salasahiji média komunikasi verbal pikeun kagiatan sosialisasi dina kahirupan sapopoé di masarakat boh sacara lisan atawa tulisan. Basa Sunda mangrupa salashiji sélér basa di Jawa Barat nu dipaké ku urang Sunda. Basa Sunda beunghar ku kekecapan sarta miboga struktur anu tangtu nu ilahar disebut undak-usuk basa Sunda. Ku sabab basa Sunda jadi salasahiji basa nu panyaturna masih kénéh loba, sarta jadi warisan budaya, ku kituna basa Sunda wajib diajarkeun di Sakola dina unggal tingkatan ti mimiti SD/MI nepi ka SMA/MA hususna di Jawa Barat.

Dina hakékatna, pangajaran basa Sunda miboga tujuan sangkan siswa bisa nyangkem kana opat kaparigelan basa nya éta: (1) ngaregepkeun; (2) nyarita; (3) maca; jeung (4) nulis. Pikeun ngahontal tujuan pangajaran basa Sunda tangtuna kudu dirojong ku sarana jeung prasarana nu aya di sakola sarta peran guru dina nepikeun pangajaran basa Sunda ka siswa, sangkan siswa bisa ngahontal kana opat kaparigelan basa nu tadi geus disebutkeun. Guru kudu bisa jadi *facilitator, inovator, sarta motivator* pikeun siswa.

Dina kanyataana, pikeun ngaréalisasikeun éta hal di luhur masih kénéh can kacumponan. Salasahiji faktor nu ngabalukarkeunana nya éta masih kurangna modél-modél pangajaran nu dilarapkeun ku guru, atawa kurang merenahna pamarekan anu dipaké dina prosés diajar-ngajar. Ku kituna guru kudu bisa ngalarapkeun modél pangajaran anu saluyu jeung kabutuhan sarta minat siswa, sangkan tujuan pangajaran bisa kahontal tur hasilna saluyu jeung nu dipikahayang.

Pamarekan *education production function* nu dilaksanakeun pikeun ngayakeun atikan, lembaga atikan miboga fungsi salaku pusat produksi, nyatana teu épektip ngajawab tujuan pikeun ngaronjatkeun kualitas atikan. Output nu dihasilkeun jauh kénéh tina kualitas nu dipiharep. Ieu pamarekan museurkeun teuing kana input sarta teu dibarengan ku ngaronjatna kualitas outputna. Ieu hal lumangsung ku sabab ieu pamarekan kurang merhatikeun proses atikan nu keur lumangsung Sriyanto (dina Yoni. spk 2010, kc. 28).

Prosés atikan saenyana lain ukur tanggung jawab sakola jeung guru, orang tua siswa ogé miboga peran penting dina prosés atikan sangkan siswa bisa berhasil lain tina segi prestasi wungkul tapi dibarengan ogé ku sikep nu hadé. Ku kituna kudu aya gawé bareng antara pihak sakola nu dijerona kalibet kepala sekolah, guru sarta jajarana, jeung orang tua siswa sangkan bisa ngahasilkeun output (lulusan siswa) nu unggul dina sagala widang boh dina prestasina boh dina prilaku sarta sikepna.

Kompeténsi nulis karangan bahasan (éksposisi) mangrupa bagian tina standar kompetensi siswa SMP kelas VII. Ku kituna, pikeun meunangkeun hasil anu saluyu jeung Kriteria Ketuntasan Minimum (KKM) diperlukeun ayana *inovasi* dina ngébréhkeun pangajaran nulis karangan bahasan (éksposisi) salasahijina nya éta ngalarapkeun modél pangajaran anu saluyu pikeun pangajaran nulis karangan bahasan (éksposisi).

Siswa dianggap mampuh nulis karangan bahasan (éksposisi), lamun geus nyumponan kana Kritéria Ketuntasan Minimum (KKM) nulis, nu di jerona ngawengku kamampuh nu sifatna linguistik jeung *non linguistik*. Kamampuh linguistik nya éta cara nganiléy kamampuh nulis siswa anu patali jeung kabasaan nu ngawengku: (1) palangeran éjahan basa Sunda, (2) basa, jeung (3) diksi sedengkeun kamampuh *non linguistik* mangrupa kamampuh di luar kabasaan nya éta: (1) rapih henteuna tulisan, (2) kasaluyuan eusi jeung tema tulisan, sarta (3) kajelasan tulisan. Di antara kamampuh linguistik jeung *non linguistik* di luhur, siswa masih kénéh can nyumponan kana KKM nulis, utamana dina aspék linguistik kusabab siswa can bisa maké basa Sunda kalayan bener utamana dina palangeran éjahan basa Sunda. Palangeran éjahan dina basa Sunda jeung basa Indonésia béda, tapi siswa masih kénéh ngagunakeun éjahan jeung struktur kalimah basa Indonésia nalika nulis dina wangun basa Sunda nu ahirna bakal loba kekecapan nu kamalayon sarta teu saluyu jeung harti léksikal. Kaasup dina basa jeung diksi basa Sunda siswa nu kawatesanan, malah mah bisa disimpulkeun siswa sama sakali teu apal kana basa Sunda komo kudu milih diksi basa Sunda, nu ahirna bakal muncul kekecapan nu kamalayon. Salian ti kamampuh linguistik nu

dominan, kamampuh *non linguistik* ogé miboga peran peting utamana dina rapih henteuna tulisan sarta kajelasan tulisan, sangkan hasil tulisan siswa bisa kabaca lain ku siswana sorangan tapi ku sakabéh nu maca éta tulisan sangkan aya hubungan timbal balik antara nu nulis jeung nu maca, nu ahirna kacipta kagiatan aprésiasi maca, jadi pamaca teu saukur maca tapi bisa ngajén tulisan nu di bacana. Bakal bédha carita lamun tulisan nu teu bisa di baca tangtu moal kacipta kagiatan aprésiasi maca, kusabab tulisana ogé geus teu kaharti tangtu nu macana ogé moal bisa ngaprésiasi eusi tulisanana. Kiwari rapih henteuna tulisan sarta kajelasan tulisan siswa beuki turun, di SMP loba siswa nu tulisana teu bisa dibaca, malah wangun hurupna ogé loba nu teu *propositional* nepi ka nimbulkeun salah tafsir ka nu macana. Nalika hasil tulisan siswa teu bisa dibaca, tangtu bakal mangaruhan kana prosés évaluasi tugas siswa utamana nu aya patalina jeung kagiatan nulis. Salian ti rapih henteuna tulisan, patalina eusi jeung téma tulisan tangtu jadi salahsiji bangbaluh nu karandapan ku guru dina prosés évaluasi kinerja siswa dina nulis, ku sabab loba siswa nu nyieun karangan nu teu saluyu jeung téma.

Kiwari siswa geus jarang malah geus tara maca buku hususna buku saluareun buku paket (buku pangajaran), sabab siswa kiwari geus kapangaruhan ku ayana media sosial nu geus rupa-rupa mangpaat jeung kagunaanana nu leuwih ngirut perhatian siswa tibatan maca buku-buku nu aya patalina jeung élmu pangaweruh. Dina prosés nulis bakal lumangsung lancar nalika siswa geus boga pangalaman maca. Sabab dina hakékatna nulis téh medar deui pangalaman maca tapi dina wangun tulisan nu tersusun jeung terstruktur. Siswa loba ngeluh teu bisa nulis atawa teu resep nulis ku sabab siswana sorangan teu boga pangalaman maca, sedengkeun dina nulis kudu miboga pangalaman maca sanajan saeutik ogé mangaruhan. Kanyataan ieu nu nimbulkeun siswa teu bisa ngembangkeun tulisan, malah sok aya siswa nu teu bisa nulis saluyu jeung téma nu geus ditangtukeun dina pangajaran.

Dina kagiatan nulis kamampuh linguistik jeung *non linguistik* kacida mangaruhan kana hasil évaluasi tulisan siswa. Ku kituna siswa dianggap geus nyumponan kana KKM, lamun geus bisa nyieun tulisan anu eusina geus patali jeung terstruktur boh dina linguistikna boh dina *non linguistikna*.

Pangajaran nulis di sakola sacara umum masih kénéh can nyumponan kana kompetensi nu kudu dihontal ku siswa. Di sakola, masih kénéh loba tanaga pendidik (guru) nulis ka siswa contona nyieun karangan atawa ngarang. Kasalahan guru dina méré tugas ngarang ka siswa nya éta teu ngawatesanan téma karangan anu rék dijjeun ku siswa. Teu diwatesanana téma karangan siswa, ngabalukarkeun dina prosés évaluasi kerja siswa ku sabab kamampuh siswa teu kaikur sacara obyéktif. Ku kituna, penting pikeun guru ngabimbing siswa dina kagiatan nulis, sangkan siswa kabimbing sarta bisa nulis kalayan hadé ngaguluyur sarta ngentep seureuh saluyu jeung téma. Salian ti kudu merhatikeun téma kmarangan, nulis karangan maké basa Sunda kudu pisan diperhatikeun, utamana dina hal éjahan jeung tanda baca kudu merenah saluyu jeung palanggeran éjahan basa Sunda.

Tarigan (2008, kc. 22) nétélakeun yén nulis nya éta nurunkeun atawa ngalukiskeun lambang-lambang grafik anu ngagambarkeun hiji basa sarta dipikanyaho ku jalma lian, nepi ka éta jalma bisa maca lambang-lambang grafik, lamun maranéhna paham basa sarta gambaran grafik tadi.

Dina kanyataanana aya pasualan-pasualan nu karandapan dina pangajaran nulis hususna nulis karangan bahasan (éksposisi), nya éta siswa masih kénéh can bisa ngabédakeun nulis karangan bahasan (éksposisi) jeung nulis karangan déskripsi. Salian ti éta, kamampuh siswa dina nulis kalimah basa Sunda masih kénéh kawatesanan, kusabab kiwari siswa geus tara maké basa Sunda utamana siswa nu sakolana di perkotaan saperti di Bandung. Ku ayana paualan-pasualan di luhur, guru kudu bisa ngaréngsékeun éta pasualan ku cara ngalarapkeun modél pangajaran *Problem Based Introduction* pikeun pangajaran nulis karangan bahasan (éksposisi). Satulunya dina ieu panalungtikan, modél pangajaran *Problem Based Introduction* (PBI) disingget jadi modél pangajaran PBI.

Modél pangajaran *Problem Based Introduction* (PBI) museurkeun kana peran aktif guru pikeun ngabimbing siswa salila prosés diajar-ngajar, hususna dina diajar nulis karangan bahasan (éksposisi). Salila prosés diajar guru terus ngabimbing siswana ti mimiti nangtukeun topik nepi ka nyieun simpulan.

Panalungtikan ngeunaan kompetensi dasar nulis bahasan (éksposisi), geus pernah ditalungtik ku mahasiswa Jurusan Pendidikan Basa Daerah ku rupa-rupa modél pangajaran, sedengkeun modél pangajaran PBI acan pernah ditalungtik dina pangajaran nulis karangan bahasan (éksposisi). Aya hiji panalungtik nu geus nalungtik ngeunaan modél pangajaran *Problem Based Introduction (PBI)* nu judulna *Éfektivitas Modél Problem Based Introduction (PBI) dina Ngaronjatkeun Kamampuh Nulis Laporan (Panalungtikan Ékspérimental ka Siswa Kelas VIII SMP Negeri 12 Bandung Taun Ajar 2009/2010)* nu disusun ku Esa Resania Nursyahbani (2010). Bédana panalungtikan ieu jeung nu saacana, nya éta dina métode panalungtikan nu dipaké, ari metode nu dipaké ku panalungtik saacana nya éta metode panalungtikan ékspériment murni sedengkeun nu dipaké ku panulis nya éta kuasi eksperimén sarta objék panalungtikana nu béda dina panalungtikan saacana di kelas nulis laporan di kelas VIII, sedengkeun dina ieu panalungtikan nu jadi obyék panalungtikana nya éta kamampuh nulis karangan bahasan (éksposisi) di kelas VII SMP.

Dumasar kasang tukang di luhur, ku kituna panalungtik méré ieu judul panalungtikan *Modél Pangajaran Problem Based Introduction (PBI) pikeun Ngaronjatkeun Kamampuh Nulis Karangan Bahasan (Éksposisi) (Studi Kuasi Ékspériment Ka Siswa Kelas VII-5 SMP Negeri 1 Bandung)*.

1.2 Idéntifikasi jeung Rumusan Masalah

1.2.1 Idéntifikasi Masalah

Nulis bahasan (éksposisi) jadi salahsiji kompetensi dasar nu aya di SMP kelas tujuh. Dina ieu kompetensi dasar, siswa diperdh sangkan bisa nulis bahasan (éksposisi) maké basa Sunda saluyu jeung strukturna, nya éta éjaan jeung tanda baca nu dipaké dina nyieun karangan bahasan (éksposisi) geus merenah. Dina kanyataana, siswa masih kénéh can mampuh nulis karangan bahasan (éksposisi) nu merenah, utamana dina struktur basa jeung éjaan basa Sunda nu masih kénéh pabaliut.

Kamampuh siswa dina nulis bahasan (éksposisi) acan nyumponan Kriteria Ketuntasan Minimum (KKM). Ieu hal katitén tina struktur panulisan karangan

bahasan (éksposisi) jeung basa nu dipaké dina nulis teu terstruktur saluyu jeung aturan atawa undak usuk basa Sunda.

Siswa dianggap mampuh nulis karangan bahasan (éksposisi), lamun geus nyumponan kana Kritéria Ketuntasan Minimum (KKM) nulis, nu di jerona ngawengku kamampuh nu sifatna linguistik jeung *non linguistik*. Kamampuh linguistik nya éta penilaian kamampuh nulis siswa dina hal kabasaan nu ngawengku: (1) palangéran éjahan basa sunda; (2) struktur basa Sunda (Undak-Usuk Basa Sunda); (3) diksi. Kamampuh *non linguistik* nya éta kamampuh di luareun kabasaan nu ngawengku: (1) rapih henteuna tulisan; (2) kasaluyuan eusi jeung tema tulisan; (3) kejelasan tulisan jeung (4) tanda baca. Di antara kamampuh linguistik jeung non linguistik di luhur, siswa masih kénéh can nyumponan kana KKM nulis utamana dina aspek linguistik ku sabab siswa can bisa maké basa Sunda kalayan bener utamana dina palangeran éjahan basa Sunda. Palangeran éjahan dina basa Sunda jeung basa Indonésia bédha, tapi siswa masih kénéh ngagunakeun éjahan basa Indonésia nalika nulis dina wangu basa Sunda anu ahirna bakal loba kekecapan nu kamalayon sarta teu saluyu jeung harti leksikal. Kaasup deui kana basa jeung diksi basa Sunda siswa nu kawatesanan, malah mah bisa ditafsirkeun siswa sama sakali teu apal kana basa Sunda komo kudu milih diksi basa Sunda, nu ahirna bakal loba kekecapan nu kamalayon.

Salian ti kamampuh linguistik nu *dominan*, kamampuh *non linguistik* ogé miboga peran peting utamana dina krapihan sarta kajelasan tulisan, sangkan hasil tulisan siswa bisa kabaca lain ku siswana sorangan tapi ku sakabéh nu maca éta tulisan sangkan aya hubungan timbal balik antara nu nulis jeung nu maca, nu ahirna kacipta kagiatan aprésiasi maca, jadi pamaca teu saukur maca tapi bisa nganiléy tulisan nu di bacana. Bakal bédha carita lamun tulisan nu teu bisa di baca tangtu moal kacipta kagiatan aprésiasi maca, kusabab tulisana ogé geus teu kaharti tangtu nu macana ogé moal bisa ngaaprésiasi eusi tulisanana.

Kiwarí rapih henteuna tulisan sarta kajelasan tulisan siswa beuki nyirorot, di SMP loba siswa nu tulisana teu bisa dibaca, malah wangun hurupna ogé loba nu teu *propositional* nepi ka nimbulkeun salah tafsir ka nu macana. Nalika rapih henteuna hasil tulisan siswa nyirorot, tangtu bakal mangaruh kana prosés

évaluasi tugas siswa utamana nu aya patalina jeung kagiatan nulis. Salian ti rapih henteuna tulisan, patalina eusi jeung téma tulisan tangtu jadi sala sahiji bangbaluh nu karandapan ku guru dina prosés évaluasi kinerja siswa dina nulis. Siswa ayeuna geus jarang malah geus tara maca buku hususna buku saluareun buku paket (buku pangajaran), sabab siswa kiwari geus kapangaruhan ku ayana media sosial nu geus rupa-rupa mangpaat jeung kagunaanana nu leuwih narik perhatian siswa tibatan maca buku-buku nu aya hubungan jeung élmu pangaweruh. Dina prosés nulis bakal lumangsung lancar nalika siswa geus boga pangalaman maca. Sabab dina hakékatna nulis téh medar deui pangalaman maca tapi dina wangu tulisan nu tersusun jeung terstruktur. Siswa loba ngeluh teu bisa nulis atawa teu resep nulis ku sabab siswana sorangan teu boga pangalaman maca, sedengkeun dina nulis kudu miboga pangalaman maca sanajan saeutik ogé mangaruhan. Kanyataan ieu nu nimbulkeun siswa teu bisa ngembangkeun tulisan, malah sok aya siswa nu teu bisa nulis saluyu jeung téma nu geus ditangtukeun dina pangajaran. Kamampuh linguistik jeung non linguistik kacida mangaruhan kana hasil évaluasi tulisan siswa. Ku kituna siswa dinilai gus nyumponan kana KKM, lamun geus bisa nyieun tulisan nu miboga kakuatan boh dina linguistikna boh dina non linguistikna.

Masalah siswa can nyumponan kana Kriteria Ketuntasan Minimum (KKM), jadi tugas pikeun guru sangkan bisa ngungkulon ieu masalah, salasahijina ku cara ngalarapkeun modél pangajaran nu saluyu pikeun pangajaran nulis karangan bahasan (éksposisi). Modél pangajaran PBI bisa jadi salahsahiji solusi. Modél pangajaran PBI museurkeun kana kaaktipan siswa dina ngaréngsékeun masalah. Dina modél pangajarn PBI siswa diperdih sangkan bisa ngaréngsékeun masalah nu geus ditangtukeun ku guru. Dumasar kasang tukang di luhur, masalah anu baris ditalungtik nya éta kumaha kamampuh siswa dina nulis bahasan (éksposisi) sanggeus dilarapkeun modél pangajaran PBI.

1.2.2 Rumusan Masalah

Dumasar kana idéntifikasi masalah di luhur, nu jadi rumusan masalah dina ieu panalungtikan nya éta:

- 1) Kumaha kamampuh siswa kelas VII-5 SMP Negeri 1 Bandung dina nulis karangan bahasan (éksposisi) saméméh ngagunakeun modél pangajaran PBI?
- 2) Kumaha kamampuh siswa kelas VII-5 SMP Negeri 1 Bandung dina nulis karangan bahasan (éksposisi) sabada ngagunakeun modél pangajaran PBI?
- 3) Naha aya bédana nu signifikan kamampuh siswa kelas VII-5 SMP Negeri 1 Bandung dina nulis karangan bahasan (éksposisi) saméméh jeung sabada ngagunakeun modél PBI?

1.3 Tujuan Panalungtikan

1.3.1 Tujuan Umum

Sacara umum, ieu panalungtikan miboga tujuan pikeun nguji modél pangajaran PBI dina ngaronjatkeun kamampuh nulis bahasan (éksposisi) siswa kelas VII-5 SMP Negeri 1 Bandung. Bisa dipaké babandingan pikeun guru dina ngararancang, ngalaksanakeun, jeung nga-évaluasi prosés diajar ngajar di kelas sarta pikeun mikanyaho kaéfektifan hiji modél pangajaran.

1.3.2 Tujuan Husus

Sacara husus ieu panalungtikan miboga tujuan pikeun ngadéskripsikeun:

- 1) kamampuh nulis karangan bahasan (éksposisi) siswa kelas VII-5 SMP Negeri 1 Bandung samémeh ngagunakeun modél pangajaran PBI;
- 2) kamampuh nulis karangan bahasan (éksposisi) siswa kelas VII-5 SMP Negeri 1 Bandung sabada ngagunakeun modél pangajaran PBI; jeung
- 3) bédana anu signifikan antara kamampuh siswa dina nulis karangan bahasan (éksposisi) saméméh jeung sabada ngagunakeun modél pangajaran PBI.

1.4 Mangpaat Panalungtikan

Sababaraha mangpaat anu dipiharep bisa kahontal tina ieu panalungtikan, saperti ieu di handap.

1.4.1 Mangpaat Tioritis

Sacara téoritis, ieu panalungtikan dipiharep bisa ngajembaran élmu pangaweruh ngeunaan pangajaran nulis, hususna nulis karangan bahasan (éksposisi) sarta ngaronjatkeun minat siswa dina diajar nulis.

1.4.2 Mangpaat Praktis

Salian ti mangpaat tioritis, ieu panalungtikan miboga mangpaat praktis di antarana:

- 1) pikeun panalungtik, nambahán élmu pangaweruh dina widang pangajaran utamana dina ngalarapkeun hiji modél pangajaran;
- 2) pikeun Guru, nambahán pangaweruh ngeunaan modél pangajaran pikeun bahan pangajaran di Sakola; jeung
- 3) pikeun Siswa, sangkan resep diajar nulis.

1.5 Raraga Tulisan

Dina ieu skripsi nu dibéré judul Modél Pangajaran *Problem Based Introduction* (PBI) pikeun Ngaronjatkeun Kamampuh Nulis Bahasan (Éksposisi) (Studi Kuasi Éspérimén ka Siswa Kelas VII-5 SMP Negeri 1 Bandung Taun Ajaran 2013/2014) diwangun ku lima bab.

Bab hiji nu eusina bubuka ngawengku kasang tukang tina ieu panalungtikan, idéntifikasi jeung rumusan masalah, tujuan sarta mangpaat panalungtikan.

Dina Bab dua dipedar ngeunaan ulikan tiori, raraga mikir jeung hipotésis tina ieu panalungtikan, dipedar leuwih jero ngeunaan modél Pangajaran PBI jeung kamampuh nulis éksposisi sacara tioritis, anu jadi raraga mikir tina ieu panalungtikan, sarta hipotésis panalungtikan.

Dina Bab tilu dipedar ngeunaan métode nu dipaké ku panalungtik dina ieu prosés panalungtikan.

Dina Bab opat dipedar ngeunaan analisis sarta déskripsi hasil panalungtikan nu geus ditalungtik.

Dina Bab lima dipedar ngeunaan simpulan jeung saran ti panalungtik nu geus ngayakeun ieu panalungtikan.

